

ปัญหาการเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา ในคดีแพ่งของเทศบาล¹

สุภาพันท์ ธนประโยชน์ศักดิ์²

จากการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาในคดีแพ่งของเทศบาล มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงประวัติความเป็นมา แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา ซึ่งทำให้ผู้ศึกษาได้รับความรู้ความเข้าใจว่าทฤษฎีทางกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งว่าด้วยการบังคับคดี ทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักทั่วไปและวิธีการในการบังคับคดี โดยอ้างอิงได้จากแนวความคิดหลักสิทธิในทางทรัพย์สินของเอกชน หลักความศักดิ์สิทธิ์แห่งคำพิพากษาของศาล หลักความประสงค์ของคู่ความ หลักการพื้นฐานของการบังคับคดี รวมถึงแนวคิดการเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา โดยเทศบาลไม่มีบทบัญญัติกฎหมายเฉพาะที่สามารถดำเนินการเกี่ยวกับการสืบทรัพย์สินเมื่อเทศบาลเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาในคดีแพ่ง ทำให้เข้าใจการเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาแล้ว และการศึกษาทฤษฎีความรับผิดชอบละเมิดและทฤษฎีกฎหมายที่เกี่ยวข้องเช่น ทฤษฎีความผิด อันมีความเกี่ยวข้องพันกับการกระทำผิดเมื่อได้นำข้อมูลเกี่ยวกับการนำข้อมูลไปใช้โดยปราศจากอำนาจหรือโดยมิชอบด้วย เพื่อเป็นการป้องกันและดำเนินการลงโทษผู้กระทำผิด

ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หมวด 14 การปกครองส่วนท้องถิ่น มาตรา 249 ถึง มาตรา 254 กำหนดให้รัฐให้ความอิสระ แก่ท้องถิ่น ตามหลักแห่งการปกครองตนเองในท้องถิ่น กำหนดนโยบาย การบริหาร การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลังตามความพร้อมของท้องถิ่น เพื่อคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นหรือประโยชน์ของประเทศ มีการกำกับเท่าที่จำเป็นกำหนดให้มีการเลือกตั้ง ผู้บริหารสมาชิกสภา และมีคณะกรรมการทำหน้าที่ดูแล ตั้งแต่ขั้นตอนกระจายอำนาจจนถึงการจัดสรรภาษีอากร ให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้ง หรือการพ้นจากตำแหน่งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อย่างไรก็ตามแม้มีความอิสระเป็นนิติบุคคล แต่การปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องอยู่ภายใต้การ “กำกับดูแล” ของรัฐบาล การปกครองส่วนท้องถิ่นต้องดำเนินการไปตามกฎหมายที่บัญญัติไว้ และดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งให้ถูกต้อง ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญของการปกครองตนเอง

การเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา การบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง เป็นกระบวนการพิจารณาที่เกิดขึ้นภายหลังจากที่ศาลพิพากษาหรือมีคำสั่งแห่งคดี ซึ่งขั้นตอนทางกฎหมาย

¹ บทความนี้เรียบเรียงจากการศึกษาอิสระเรื่อง ปัญหาการเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาในคดีแพ่งของเทศบาลโดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์ประเทือง ธนียผล คณะกรรมการสอบ คือ รองศาสตราจารย์จรัส เล็งวิทยา และรองศาสตราจารย์จุฑพร วงศ์ทองสวรรค์

² นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต (ส่วนภูมิภาค สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมา) คณะนิติศาสตร์มหาวิทยาลัยรามคำแหง

เกี่ยวกับการบังคับคดีของไทย ปรากฏอยู่ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ลักษณะ 2 การบังคับคดี ตามคำพิพากษาหรือคำสั่งศาลจึงนำมาสู่การสืบทรัพย์เมื่อมีการบังคับคดีจึงต้องศึกษาแนวคิดเรื่องการเข้าถึง ข้อมูลเกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา รวมถึงความรับผิดชอบละเมิดและทฤษฎีกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

กระบวนการบังคับคดีเพื่อให้สิทธิและหน้าที่ของคู่ความหรือบุคคลซึ่งเป็นฝ่ายชนะคดีบรรลุผลตาม คำพิพากษาหรือคำสั่ง เริ่มด้วยการที่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาร้องขอต่อศาลให้บังคับคดีตามคำพิพากษาหรือ คำสั่งภายในระยะเวลาสิบปีนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง โดยอาศัยและตามคำบังคับที่ออกตามคำ พิพากษาหรือคำสั่งนั้น อันเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 274 ซึ่ง เป็นหลักทั่วไปที่นำมาใช้กับการบังคับคดีในหนี้ตามคำพิพากษาทุกประเภทซึ่งจะต้องมีการบังคับคดี ไม่ว่า จะเป็นหนี้เงิน หนี้กระทำการหรืองดเว้นกระทำการ หรือหนี้โอนทรัพย์สิน ด้วยเหตุนี้ บทบัญญัติตาม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 274 จึงจัดได้ว่าเป็นแม่บทแห่งกระบวนการบังคับคดี ทั้งหมด³ ในส่วนนี้ เพื่อให้เห็นถึงภาพรวมของการบังคับคดีในเบื้องต้น ผู้ศึกษาจะแบ่งหัวข้อออกเป็น 4 หัวข้อไปตามลำดับ ได้แก่ (1) ผู้มีสิทธิร้องขอให้บังคับคดี (2) ผู้มีหน้าที่ถูกบังคับคดี (3) ระยะเวลาในการ ร้องขอให้บังคับคดี และ (4) ขอบเขตของการบังคับคดี

โดยหลักแล้ว เมื่อศาลได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งและออกคำบังคับให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาปฏิบัติ ตามคำพิพากษาหรือคำสั่งภายในระยะเวลาที่ศาลได้กำหนดไว้ในคำบังคับ หากลูกหนี้ตามคำพิพากษามีได้ ปฏิบัติตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลแต่อย่างใด ลูกหนี้ตามคำพิพากษาผู้นั้นก็อาจถูกบังคับคดีเพื่อให้ เป็นไปตามสิทธิของผู้มีสิทธิร้องขอให้บังคับคดีอันได้รับการรับรองและคุ้มครองตามกฎหมายสารบัญญัติ ได้ ด้วยเหตุที่การบังคับคดีย่อมจะต้องกระทบกระเทือนถึงหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้มีหน้าที่ถูกบังคับคดี ดังนั้น การบังคับคดีจึงกระทำได้แต่เฉพาะต่อบุคคลผู้ที่เป็นลูกหนี้ตามคำพิพากษาเท่านั้น จะไปบังคับคดีเอา กับบุคคลภายนอกที่มีได้เป็นลูกหนี้ตามคำพิพากษาด้วยหาได้ไม่⁴

การที่เทศบาล มีฐานะเป็นนิติบุคคล จึงมีอำนาจตามกฎหมายที่จะทำนิติกรรมกับนิติบุคคลหรือ บุคคลอื่นได้โดยชอบ เช่นการทำสัญญาหรือข้อตกลงต่าง ๆ เป็นต้น นอกจากนิติกรรมโดยความสมัครใจของ คู่กรณีแล้ว ยังอาจมีความผูกพันทางกฎหมายจากเหตุที่คู่กรณีไม่ประสงค์หรือไม่สมัครใจให้เกิด หรือที่ เรียกว่านิติเหตุ เช่นกรณีการทำละเมิด ซึ่งทั้งกรณีนิติกรรมและนิติเหตุดังกล่าว ย่อมก่อให้เกิดสิทธิและหน้าที่ แก่คู่กรณี ซึ่งในทางกฎหมายรวมเรียกว่า “หนี้” เมื่อมีหนี้ต่อกันหากอีกฝ่ายหนึ่งไม่ชำระหนี้ ภายในเงื่อนไขเวลาที่กำหนด หรือชำระหนี้ไม่ตรงตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ คู่กรณีฝ่ายที่มีสิทธิได้รับชำระหนี้หรือที่เรียกว่า เจ้าหนี้ ก็จะต้องติดตามทวงถามให้คู่กรณีฝ่ายที่ต้องชำระหนี้ หรือที่เรียกว่าลูกหนี้ชำระหนี้ แต่เมื่อไม่สามารถ

³ สมชาย จุลนิติ, *คำอธิบายกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งภาค 4, พิมพ์ครั้งที่ 2* (กรุงเทพฯ: บริษัท กรุงสยาม พับ ลิขซึ่ง จำกัด, 2559), หน้า 75.

⁴ ชาญ ภักดิธนากุล, *กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ว่าด้วย การบังคับคดี, พิมพ์ครั้งที่ 3* (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ พลสยาม พรินต์ (ประเทศไทย), 2556), หน้า 103.

ติดตามทวงหนี้ได้ จึงต้องนำไปฟ้องเป็นคดีแพ่ง การบังคับคดีของเทศบาลเมื่อศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เทศบาลเป็นฝ่ายชนะคดี (เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา) ที่ต้องดำเนินการตามกฎหมายทั่วไป

กรณีที่เทศบาลขอให้พนักงานอัยการดำเนินการเกี่ยวกับการบังคับคดีตามพระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ. 2553 มาตรา 23 ซึ่งกำหนดว่า สำนักงานอัยการสูงสุด นอกจากมีอำนาจและหน้าที่เกี่ยวกับงานธุรการและงานวิชาการเพื่อสนับสนุนและอำนวยความสะดวกให้แก่พนักงานอัยการแล้ว ให้มีอำนาจและหน้าที่ ดำเนินการเกี่ยวกับการบังคับคดีแพ่ง หรือคดีปกครองแทนรัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐซึ่งพนักงานอัยการได้รับดำเนินคดีให้ โดยมีเงื่อนไขว่าสำนักงานอัยการจะรับดำเนินการบังคับคดีให้ได้ ต้องเป็นคดีแพ่งของรัฐหรือหน่วยงานของรัฐที่พนักงานอัยการได้ดำเนินคดี (ว่าต่างหรือแก้ต่าง) ในส่วนของการพิจารณารับหรือไม่รับดำเนินการบังคับคดีเมื่อศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น ได้ออกหมายบังคับคดีแล้วเท่านั้น ประกอบการดำเนินการบังคับคดีของสำนักงานอัยการมีขั้นตอนทางธุรการกำหนดไว้ในระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการดำเนินการเกี่ยวกับการบังคับคดี พ.ศ. 2563 กล่าวคือ เมื่อสำนักงานอัยการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายและการบังคับคดีได้รับสำเนาหมายบังคับคดีจากสำนักงานอัยการจังหวัดหรือจากตัวความ (เทศบาล) จะต้องเสนอการจ่ายสำนวนตามลำดับชั้นการบังคับบัญชาจนถึงพนักงานอัยการเจ้าของสำนวน และเมื่อเจ้าหน้าที่บังคับคดี (เจ้าหน้าที่สังกัดสำนักงานอัยการ) ตรวจพิจารณาเอกสารในสำนวนว่ามีข้อเท็จจริงครบถ้วนตามอำนาจหน้าที่หรือไม่ เช่น เจ้าหนี้และลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือคำสั่งจำนวนหนี้ที่ต้องบังคับคดี วันสิ้นสุดระยะเวลาการบังคับคดี รายละเอียดตามหมายบังคับคดีแล้วจึงบันทึกเสนอพนักงานอัยการเจ้าของสำนวน กรณีมีพยานหลักฐานและข้อเท็จจริงพอวินิจฉัยได้ให้พนักงานอัยการทำความเข้าใจว่าควรรับดำเนินการบังคับคดีหรือไม่แล้วเสนอผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น เมื่อมีคำสั่งรับดำเนินการบังคับคดี ให้มีหนังสือแจ้งตัวความ (เทศบาล) โดยเร็วเพื่อยืนยันที่จะให้มีการบังคับคดีและให้ตัวความตรวจสอบสถานะและทรัพย์สินของลูกหนี้ เช่น สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน สำเนาทะเบียนบ้าน หนังสือรับรองการจดทะเบียนนิติบุคคลของลูกหนี้ สถานภาพของลูกหนี้และครอบครัว และอื่น ๆ ที่จำเป็นส่งให้พนักงานอัยการภายในระยะเวลาที่กำหนด เมื่อได้รับหนังสือแจ้งความประสงค์ให้ดำเนินการบังคับคดีจากตัวความ ให้พนักงานอัยการเจ้าของสำนวนเสนอความเห็นต่ออัยการพิเศษฯ เพื่อพิจารณาและมีความเห็นให้ตรวจสอบสถานะและทรัพย์สินของลูกหนี้ จากนั้นสำนักงานอัยการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายและการบังคับคดีจะดำเนินการตรวจสอบสถานะและทรัพย์สินของลูกหนี้ ตรวจสอบข้อเท็จจริงเพื่อดำเนินการเกี่ยวกับการบังคับคดี หากพบว่าทรัพย์สินที่สามารถบังคับคดีนำเงินมาชำระหนี้ได้ จะแจ้งผลการตรวจสอบทรัพย์สินไปยังเทศบาลเพื่อให้ดำเนินการยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานบังคับคดี กรมบังคับคดีหรือสำนักงานบังคับคดีจังหวัด ดำเนินการในขั้นตอนการยึดอายัดต่อไป ซึ่งการบังคับคดีแต่ละรูปแบบมีความยากง่ายในการดำเนินการแตกต่างกัน หากเจ้าหนี้ตามคำพิพากษามีข้อมูลเกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาเพียงพอ่อมสามารถเลือกวิธีการที่ง่ายและคุ้มค่ากับเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาได้มากกว่า อันเป็นการเพิ่มประสิทธิผลในกระบวนการบังคับคดี ซึ่งไม่สอดคล้องกับ การดำเนินงานของเทศบาล มาทำการศึกษาวิเคราะห์กฎหมายที่ใช้กับเทศบาลเหมาะสมหรือไม่ และการดำเนินการของเทศบาลมีข้อจำกัด

และมีกฎหมายหรือข้อกำหนดมารองรับการขอเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาในคดีแพ่งของเทศบาลอย่างไร

ดังนั้นปัญหาเกิดจากการเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา ตามกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ไม่ได้กำหนดมาตรการให้เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาเข้าถึงข้อมูลได้อย่างแท้จริง และไม่มีกฎหมายใดกำหนดมาตรการเข้าถึงข้อมูลทรัพย์สินในการบังคับคดีไว้ การที่เทศบาลไม่มีอำนาจตามกฎหมาย ในการขอตรวจสอบข้อมูลกับสถาบันการเงิน จากการศึกษาทำให้ทราบว่าปัญหาการเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาในคดีแพ่งของเทศบาล ยังไม่ชัดเจน ไม่ครอบคลุมด้วยกันหลายประการ โดยมีปัญหาดังนี้

ปัญหาประการแรก คือ ปัญหาของเทศบาลเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาที่ไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา นอกจากจะเป็นการลดความศักดิ์สิทธิ์ของคำพิพากษา กล่าวคือ เมื่อศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดข้อพิพาทแห่งคดีแล้วต้องถือเป็นยุติ คำพิพากษาของศาลย่อมมีความศักดิ์สิทธิ์ คู่ความและประชาชนควรจะยอมรับนับถือ และเคารพในเหตุและผลของคำตัดสิน ก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่เทศบาลซึ่งเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาที่ไม่สามารถบังคับตามสิทธิของตนซึ่งกฎหมายสารบัญญัติรับรองไว้ตามที่กล่าวมาแล้ว ซึ่งเทศบาลที่เป็นเจ้าหนี้จำนวนไม่น้อยได้แก้ไขปัญหาการเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับทรัพย์สินในการบังคับคดีเพื่อหลีกเลี่ยงผลกระทบต่าง ๆ ข้างต้น

ก่อนที่ปัญหาการเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา จะเพิ่มจำนวนขึ้นเรื่อย ๆ จนกระทบต่อสิทธิและหน้าที่ทางแพ่งซึ่งได้รับการรับรองตามกฎหมายสารบัญญัติประชาชนมองคำพิพากษาเป็นเพียงกระดาษแผ่นเดียวที่ไร้คุณค่า จนกระทั่งเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาดำเนินการใช้วิธีการที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายเพื่อเข้าถึงข้อมูลในการบังคับคดี ปัญหาการเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษามิได้รับการแก้ไข

อย่างไรก็ตาม ข้อมูลเกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา เป็นข้อมูลส่วนบุคคลและเป็นสิทธิในทางทรัพย์สินที่ได้รับการรับรองไว้ในรัฐธรรมนูญ การจะเปิดเผยข้อมูลเหล่านี้ จึงต้องคำนึงถึงสิทธิขั้นพื้นฐานตามรัฐธรรมนูญไม่ให้ถูกล่วงละเมิดมากเกินไป ด้วยเหตุนี้การจะให้เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาสืบหาเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาจึงต้องอยู่ภายใต้ขอบเขตที่เหมาะสม

ดังนั้น ในขั้นตอนการสืบหาทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาจึงเกิดปัญหาว่า เทศบาลไม่มีกฎหมายใดไม่ว่าจะเป็นพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 และที่แก้ไขเพิ่มเติม หรือกฎหมายใดในระดับพระราชบัญญัติ หรือกฎกระทรวง ให้อำนาจกับเทศบาลในการสืบหาทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา และเทศบาลไม่ใช่หน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจตามกฎหมาย ที่จะขอข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล โดยไม่ต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูล หน่วยงานที่เทศบาลขอสืบหาทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา จะแจ้งว่าไม่สามารถเปิดเผยข้อมูล เช่น บัญชีธนาคาร หลักทรัพย์ค้ำประกัน ข้อมูลการเป็นลูกจ้าง เพราะเป็นข้อมูล

ส่วนบุคคล ทำให้เทศบาลไม่อาจนำข้อมูลทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาตั้งเรื่องกับเจ้าพนักงานบังคับคดี สำนักงานบังคับคดีจังหวัด ในการยึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้องในทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา

ปัญหาประการที่สอง คือ ปัญหาเทศบาลไม่มีหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ที่จะปฏิบัติหน้าที่นี้โดยตรง ส่วนใหญ่เจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจะไม่มีความรู้เชี่ยวชาญและชำนาญในการสืบหาทรัพย์สิน การขาดแคลนบุคลากรในตำแหน่งนิติกรที่จะทำหน้าที่ในการบังคับคดี ซึ่งจะทำให้การบังคับคดีทรัพย์สินของลูกหนี้เกิดความผิดพลาดและเกิดความเสียหายต่อราชการและอาจจะทำให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการบังคับคดีต้องเป็นผู้รับผิดชอบละเมิดตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ในกรณีที่ไม่สามารถดำเนินการสืบทรัพย์สินและบังคับคดีภายในกำหนด 10 ปี ในกรณีที่เทศบาลขอให้พนักงานอัยการดำเนินการเกี่ยวกับการบังคับคดีต้องเป็นคดีแพ่งของรัฐหรือหน่วยงานของรัฐที่พนักงานอัยการได้ดำเนินคดี (ว่าต่างหรือแตกต่าง) ในส่วนของการพิจารณารับหรือไม่รับดำเนินการบังคับคดีเมื่อศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นได้ออกหมายบังคับคดีแล้วเท่านั้น และในขั้นตอนการบังคับคดีไม่ได้เป็นขั้นตอนที่กฎหมายกำหนดว่าในการบังคับคดีต้องดำเนินการโดยพนักงานอัยการเท่านั้น ดังเช่นการว่าต่างหรือแตกต่างคดี เทศบาลจึงมอบหมายให้ผู้ดำรงตำแหน่งนิติกรดำเนินการเองได้ การบังคับคดีกับลูกหนี้ตามคำพิพากษาเป็นภาระต่อเนื่องโดยจะต้องสืบหาทรัพย์สินของลูกหนี้ตลอดระยะเวลาสิบปี การขอให้พนักงานอัยการดำเนินการสืบหาทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือคำสั่งแทนเทศบาลอาจเป็นภาระงานของสำนักงานอัยการ และต้องใช้เวลาในทางธุรการในการส่งเรื่องและเสนอเรื่องตามลำดับชั้นของสำนักงานอัยการอาจจะเกิดความล่าช้าในการสืบหาทรัพย์สินของลูกหนี้ ประกอบกับการบังคับคดีกับลูกหนี้ตามคำพิพากษาเป็นภาระต่อเนื่อง โดยจะต้องสืบหาทรัพย์สินของลูกหนี้ตลอดระยะเวลาสิบปี ทำให้ไม่คุ้มกับค่าใช้จ่ายที่เสียไปในการดำเนินคดีและการสืบหาทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาเพื่อนำออกขายทอดตลาดแล้วนำเงินที่ได้จากการขายทอดตลาดนั้นชำระหนี้ให้แก่เทศบาล (เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษา) จากปัญหาดังกล่าวข้างต้นทำให้เทศบาลต้องสูญเสียงบประมาณที่ควรจะได้รับจากการบังคับชำระหนี้ ส่งผลให้ต้องสูญเสียโอกาสในการนำงบประมาณไปใช้จ่ายในการพัฒนาและจัดทำบริการสาธารณะให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนในท้องถิ่น

ปัญหาประการที่สาม เมื่อมีมาตรการในการเข้าถึงข้อมูลของลูกหนี้ตามคำพิพากษาในคดีแพ่งของเทศบาลแล้ว ควรกำหนดบทลงโทษหากเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจดำเนินการสืบทรัพย์สินของเทศบาลมีการนำข้อมูลไปใช้โดยปราศจากอำนาจหรือโดยมิชอบด้วย เพื่อเป็นการป้องกันและดำเนินการลงโทษผู้กระทำผิด

จากการศึกษาค้นคว้าปัญหาการเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาในคดีแพ่งของเทศบาล ผู้ศึกษาพบว่ามิชอบนั้น คือ

1. ปัญหาการเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาในคดีแพ่งของเทศบาล
ผู้ศึกษาพบว่าข้อเสนอแนะคือ เห็นควรวางแผนทางกำหนดบทบัญญัติกฎหมาย

จึงได้เสนอร่างพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่...) พ.ศ. ...กำหนดอำนาจของเทศบาลในการ
สอบถามหน่วยงานต่าง ๆ รวมทั้งหน่วยงานที่มีหน้าที่ควบคุมทรัพย์สินที่มีทะเบียนเกี่ยวกับทรัพย์สินของ
ลูกหนี้ตามคำพิพากษา ดังนี้

“มาตรา...เพื่อประโยชน์ในการบังคับคดีแพ่ง ให้เทศบาลมีอำนาจสอบถามสถาบันการเงิน
สหกรณ์ออมทรัพย์ สหกรณ์เครดิตยูเนียน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กรมที่ดิน กรมการขนส่งทาง
บก กรมทรัพย์สินทางปัญญา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐที่มีหน้าที่ควบคุมทรัพย์สินที่มีทะเบียนเกี่ยวกับ
ทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาของศาล

หน่วยงานตามวรรคหนึ่งที่ให้ข้อมูลแก่เทศบาลในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าไม่
เป็นความผิดตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงิน กฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ และ
กฎหมายอื่นข้อมูลลูกหนี้และทรัพย์สินของลูกหนี้ที่ได้มาตามวรรคหนึ่งเป็นข้อมูลส่วนบุคคลที่ใช้ในทาง
ราชการ และให้ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการ”

2. ปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการเข้าถึงข้อมูลทรัพย์สินของลูกหนี้
ตามคำพิพากษาของเทศบาล ซึ่งผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะ เห็นควรวางแผนทาง

อำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการเข้าถึงข้อมูลทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา
ของเทศบาล หากมีกฎหมายให้เทศบาลซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาในคดีแพ่ง สามารถเข้าถึงข้อมูลของ
ลูกหนี้ตามคำพิพากษาแล้วก็ควรกำหนดตำแหน่งของเจ้าหน้าที่ที่ดำเนินการเกี่ยวกับการบังคับคดีแพ่งไว้
โดยเฉพาะ จึงควรกำหนดตำแหน่งนิติกรให้เป็นผู้ดำเนินการสืบทรัพย์สินของลูกหนี้เป็นการเฉพาะหรือ
ผู้ดำเนินการจะต้องเป็นผู้ที่ได้รับมอบอำนาจจากนายกเทศมนตรี

3. ปัญหาความรับผิดชอบและบทลงโทษของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบที่นำข้อมูลในการสืบหาทรัพย์สิน
ของลูกหนี้โดยมิชอบ ผู้ศึกษาจึงเห็นควรเสนอแนะเห็นควรวางแผนทางกำหนดบทบัญญัติกฎหมาย

ที่นำข้อมูลในการสืบหาทรัพย์สินของลูกหนี้โดยมิชอบ เมื่อกำหนดหน้าที่ของเจ้าหน้าที่แล้ว
เนื่องจากข้อมูลเป็นข้อมูลเกี่ยวกับทรัพย์สินซึ่งเป็นข้อมูลส่วนบุคคล เมื่อเจ้าหน้าที่ได้ดำเนินการตามกฎหมาย
ที่ให้อำนาจไว้อาจนำข้อมูลไปใช้ในทางที่มิชอบ จึงควรกำหนดบทลงโทษไว้เป็นการเฉพาะ

จึงได้เสนอร่างพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่...) พ.ศ. ...กำหนดบทกำหนดโทษ

“มาตรา...ผู้ใดล่วงรู้หรือได้มาซึ่งข้อมูลส่วนบุคคล ข้อมูลทางการเงินที่ได้จากการสืบทรัพย์สินเพื่อ
การบังคับคดีแพ่งของเทศบาล โดยเหตุที่เป็นผู้มีอำนาจในการจัดการหรือเป็นพนักงาน และเปิดเผยข้อมูลนั้น
ในประการที่น่าจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่นหรือประชาชน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี
หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาทหรือทั้งจำทั้งปรับความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับกับการเปิดเผยในการ
ดำเนินการบังคับคดีของลูกหนี้ตามคำพิพากษาในคดีแพ่งของเทศบาล

เอกสารอ้างอิง

สมชาย จุฑาณัติ. คำอธิบายกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งภาค 4. พิมพ์ครั้งที่ 2, กรุงเทพฯ: บริษัท กรุงสยาม
พับลิชชิง จำกัด, 2559.

เจริญ รักศิรนากุล. กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ว่าด้วย การบังคับคดี. พิมพ์ครั้งที่ 3, กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์
พลสยาม พรินติ้ง (ประเทศไทย), 2556.